

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Beata Janiszewska

SSN Marcin Krajewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Handlowego F. sp. z o.o. w K.

przeciwko S. sp. z o.o. w K. i S. sp.j. w K. oraz I. sp. z o.o. w K.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 czerwca 2019 r.,

zażalenia strony pozwanej S. sp. z o.o. w K. i S. sp.j. w K.

na postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 14 stycznia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w K. ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej na 12.000 zł oraz odrzucił skargę kasacyjną pozwanych S. sp. z o.o. w K. i S. sp.j. w K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 12 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwani złożyli skargę kasacyjną, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na 51.000 zł, podczas gdy wartość przedmiotu sporu przy wnoszeniu pozwu i wartość przedmiotu zaskarżenia w apelacji została określona na 12.000 zł. Według pozwanych oznaczenie wartości przedmiotu

zaskarżenia w skardze kasacyjnej nastąpiło na skutek ustalenia aktualnych, rzeczywistych kosztów służebności.

Sąd Okręgowy uznał, że określenie wartości przedmiotu sporu następuje według sumy właściwej w chwili wniesienia pozwu i tak określona wartość pozostaje niezmienną do końca postępowania, chyba że nastąpi zmiana powództwa. Wartość przedmiotu zaskarżenia nie może zaś przekraczać wartości przedmiotu sporu ani wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w apelacji. Skoro w sprawie nie doszło do zmiany żądania, to brak jest podstaw do podwyższenia wartości przedmiotu zaskarżenia na potrzeby skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach o roszczenia majątkowe skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50.000 zł.

W zażaleniu na to rozstrzygnięcie pozwani wniesli o jego uchylenie w całości, zarzucając naruszenie:

- 1) art. 25 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. przez ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia na 12.000 zł bez uwzględnienia zarzutu apelacji odnoszącego się do orzeczenia ponad żądanie pozwu i rzeczywistej wartości obciążenia nieruchomości służebnością gruntową określoną w orzeczeniu;
- 2) art. 398⁶ § 2 k.p.c. w zw. z art. 398² § 1 k.p.c. w zw. z art. 25 k.p.c. (w zażaleniu omyłkowo oznaczono akt prawny jako „k.c.”) przez odrzucenie skargi kasacyjnej w związku z przyjęciem jej niedopuszczalności ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia bez uwzględnienia zarzutu skargi kasacyjnej odnoszącego się do orzeczenia przez Sąd ponad żądanie i ustalenia przez pozwanych rzeczywistej wartości obciążenia nieruchomości służebnością gruntową określoną w orzeczeniu.

W piśmie procesowym z 10 kwietnia 2019 r. powodowa spółka Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe F. sp. z o.o. wniosła o oddalenie zażalenia i zasądzenie od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że co do zasady wskazana przez powoda wartość przedmiotu sporu, która nie została sprawdzona przez sąd I instancji, pozostaje aktualna w postępowaniu apelacyjnym, a następnie w postępowaniu kasacyjnym (zob. m.in. post. SN z 27 lipca 2018 r., V CZ 46/18 i przywołane w nim orzeczenia). Wartość przedmiotu zaskarżenia nie może być podana przez stronę dowolnie, tak aby uzyskać prawo do wniesienia skargi kasacyjnej.

Skarżący trafnie wskazują wprawdzie, że wartość przedmiotu zaskarżenia może być wyższa od wartości przedmiotu sporu, gdy sąd orzeknie ponad żądanie, co wynika z art. 368 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., jednak nie podważa to zasadności rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego.

Zarzut orzeczenia ponad żądanie został przez pozwanych sformułowany już w apelacji i odnosił się do orzeczenia Sądu I instancji. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska pozwanych i oddalił apelację, a zarzut ten został ponownie przedstawiony w skardze kasacyjnej. Mając to na uwadze, należy wskazać, że jeżeli wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie rzeczywiście zwiększyłaby się wskutek orzeczenia ponad żądanie, to nastąpiło to już wskutek wyroku Sądu I instancji, a nie dopiero w postępowaniu apelacyjnym. Jeżeli pozwani uważali, że orzeczenie ponad żądanie doprowadziło do podwyższenia wartości przedmiotu sporu, to powinni dać temu wyraz w apelacji, wskazując wyższą wartość przedmiotu zaskarżenia. Sąd Okręgowy jedynie zaakceptował rozstrzygnięcie Sądu I instancji, w związku z czym nie można przyjąć, by wskutek jego orzeczenia doszło do zwiększenia wartości przedmiotu sporu.

Ponieważ pozwani oznaczyli w apelacji wartość przedmiotu zaskarżenia na 12.000 zł, co odpowiadało dotychczasowej wartości przedmiotu sporu, niedopuszczalne jest wskazanie wyższej kwoty jako wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną. Wskazanie kwoty 51.000 zł dopiero na tym etapie nastąpiło sprzecznie z zasadą stałości wartości przedmiotu sporu, wyłącznie w celu przekroczenia ustanowionego w art. 398² § 1 k.p.c. progu dopuszczalności skargi kasacyjnej. Skarżący nie może oznaczyć wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej na kwotę wyższą niż w apelacji, która została oddalona (tak post. SN z 8 marca 2018 r., II CZ 3/18; post. SN z 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997, nr 10, poz. 162).

Słuszne było zatem przeprowadzenie przez Sąd II instancji kontroli wartości przedmiotu zaskarżenia, do czego Sąd ten był uprawniony na podstawie art. 25 § 1 k.p.c. w zw. z art. 368 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c.

W związku z tym Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie.

O zwrocie kosztów postępowania zażaleniowego na rzecz powódki nie orzeczono, gdyż pismo procesowe, w którym powódka sformułowała taki wniosek, zostało złożone po upływie terminu do złożenia odpowiedzi na zażalenie. Ze względu na specyfikę postępowania zażaleniowego, a w szczególności fakt, że zażalenie nie jest rozpoznawane na rozprawie, do postępowania zażaleniowego jedynie częściowo może znaleźć zastosowanie rozumowanie przedstawione w uchw. SN z 16 lutego 2012 r., III CZP 1/12, OSNC 2012, nr 10, poz. 114. Ponadto należy zauważyć, że w piśmie powódki nie przedstawiono żadnej argumentacji merytorycznej, a jedynie sam wniosek o oddalenie zażalenia i zasądzenie zwrotu kosztów. W tym stanie rzeczy koszty związane ze sporządzeniem i wniesieniem tego pisma nie mogą zostać uznane za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. (por. post. SN z 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91).

jw